

FMI: Moldova, printre cele mai vulnerabile state

2

Care credeți că este prima problemă de care ar trebui să se ocupe viitorii parlamentari?

Express Anchetă

3

Telefonia fixă o ia la pas

6

Vlad BERCU

Editorial

SĂ NU EXAGERĂM

În următoarele două-trei luni, economia moldovenească are o misiune aproape imposibilă, să demonstreze că este imună la criză și astfel să răstoarne prognozele sumbre lansate în ultima vreme, inclusiv de prestigioase instituții internaționale.

Este adevărat că există probleme, scade consumul, se reduce exportul, remitențele, unele întreprinderi, puține la număr, își suspendă producțiile sau trec la un program redus, însă economia continuă să crească. Aparent totul este bine. Ceea ce îngrijorează sunt tendințele. Spre sfârșitul anului trecut remitențele, exporturile și investițiile au pornit pe o curbă descendentă. Este o mișcare în jos lentă, dar care ar putea să se accelereze.

De pe site-ul Economist Intelligence Unit (EIU) aflăm că această apreciată instituție admite o adâncire a deficitului bugetar până la 2,5% din PIB și, respectiv, o contractare a economiei Republicii Moldova cu 1%, în anul 2009. Dacă aceste pronosticuri se vor confirma deficitul ar putea să se ridice la 1,5 miliarde de lei, nu vor ajunge bani pentru realizarea programelor anunțate, ca urmare Guvernul va fi nevoit să revizuiască cheltuielile.

Iar Fondul Monetar Internațional anticipează că rezervele valutare ale Republicii Moldova vor scădea, în acest an, cu 614 milioane de dolari. Experții Fondului au simulat și un model mai sumbru pentru Republica Moldova – în cazul în care remitențele, exporturile și investițiile străine vor cădea brusc, atunci rezervele valutare ale țării s-ar putea diminua cu peste 1 miliard și 300 de milioane de dolari, de la actualul nivel de 1,365 miliarde dolari SUA. Conform

acestui scenariu, economia țării va intra în recesiune, iar scăderea ar putea atinge 4,5% în 2009. Este un exercițiu pur matematic, dar aceste estimări trebuie luate în calcul ca ultimă variantă. Eu unul nu cred în aceste scenarii.

Primul val al crizei mondiale generat de turbulențele financiare a ocolit Republica Moldova. Totuși băncile comerciale au avut probleme, ele au ridicat dobânzile la depozite pentru a atrage lichidități, pe de altă parte au redus dramatic creditarea, dar situația lor este bună. Sistemul bancar nu a fost afectat.

Criza financiară însă s-a transformat într-o criză economică, unii din principalii parteneri comerciali ai Moldovei au intrat în recesiune. Acesta a și tulburat liniștea unei economii, care se părea că este soră cu stabilitatea.

Ceea ce se întâmplă astăzi în unele domenii sunt doar prime-

le semne a unei crize. Și aceea importată. Republica Moldova deocamdată importă criza. E un importator net în acest sens. Criza va începe cu adevărat atunci când vor fi dezgolate problemele interne – lipsa infrastructurii, ineficiența afacerilor, competitivitatea redusă, deficiențele de management. Pericolul poate veni și de la contractarea considerabilă a creditului, care subminează dezvoltarea producțiilor, creșterea economică. Și dacă aceasta se va întâmpla, atunci nu vom fi departe de prognozele FMI sau EIU.

Criza nu este un document ce poate fi pus la index și dat publicității abia peste 50-100 de ani. Cum vor evolua lucrurile în economie și ce se va întâmpla cu noi vom afla nu mai departe de următoarele două-trei luni.

vladbercu@businessexpert.md

● Evenimentele săptămânii

Prețurile în scădere, a treia lună consecutiv. O rată negativă a inflației de 1% s-a înregistrat în luna februarie, anunță Biroul Național de Statistică. Față de luna februarie 2008 rata inflației a coborât la 3,1%, cel mai jos nivel din ultimii 15 ani. În ianuarie deflația a fost de 0,1%, iar în decembrie 2008 de 0,2%. Indicele prețurilor per total s-a redus, tradițional, ca urmare a ieftinirii produselor alimentare, în februarie cu 1,8%, dar și a celor nealimentare cu 1,0%. Costul serviciilor a crescut cu 0,2%. Ouăle s-au ieftinit cu 23,4%, orezul cu 7,0%, uleiul vegetal cu 5,5%, combustibilul la fel cu 5,5%.

O capitală în emigrație. Comisia Electorală Centrală a anunțat, cu referință la datele Serviciului de granicieri, că peste hotare se află 627 959 de cetățeni ai Republicii Moldova. Numărul moldovenilor aflați peste hotare este comparabil cu populația capitalei.

97 milioane de lei pentru relansarea industriei ușoare. Acesta este costul Programului de dezvoltare a industriei ușoare până în 2015, aprobat de Guvern. Cel puțin 95,7 % din aceste costuri vor fi suportate de agenții economici autohtoni și donatorii internaționali. Contribuția statului se planifică a fi de doar 4,3%. Programul va fi implementat în două etape: anii 2009-2010 și anii 2011-2015. Perioada 2009-2010 este una pe termen scurt și prevede implementarea acțiunilor care nu implică resurse financiare sau necesită surse minime. Obiectivul de creștere este evaluat la 11-12% anual. În ianuarie 2009 fabricarea articolelor de îmbrăcăminte s-a redus cu 16,9%, a încălțămintei cu 40,2%, a textilelor – cu 9,7%.

Afaceri pe timp de criză. În pofida dificultăților cu care se confruntă companiile de turism, afectate de criză, în ianuarie 2009, la fel ca și în prima lună a anului 2008, au fost înregistrate 34 de întreprinderi care au declarat genul de activitate turism, potrivit datelor Camerei Înregistrării de Stat. Numărul companiilor ce au declarat acest gen de activitate se apropie de 1700. Cele mai mari investiții în capitalul social al agențiilor de turism provin din Cipru (63,1 milioane de lei), după care urmează Insulele Virgine Britanice (50,3 mln lei), Rusia (46,8 mln lei), Turcia (14,6 mln lei) și Azerbaidjan (5,7 mln lei).

FMI: Moldova, printre cele mai vulnerabile state

Republica Moldova este una din 26 țări ale lumii care sunt cele mai vulnerabile la criza economică, la această concluzie au ajuns autorii studiului Fondului Monetar Internațional "Consecințele crizei financiare mondiale pentru țările sărace" (The Implications of the Global Financial Crisis for Low-Income Countries).

Din listă mai fac parte o serie de țări sud-africane, ca Ghana, cu cel mai înalt nivel de remitențe din lume pe cap de locuitor, Zambia, Burundi, dar și Albania, Armenia, Kîrgîzstan, Mongolia, Tadjikistan, Vietnam. Toate aceste țări sunt vulnerabile din cauza dependenței economiilor acestora de remitențe, a deficitelor imense de comerț exterior și împrumuturilor externe. Criza va duce la scăderea volumului comerțului în aceste țări, precum și reducerea investițiilor străine și a remitențelor.

Raportul plasează Moldova printre țările cu un risc mediu în ceea ce privește șocul ce l-ar putea produce reducerea schimburilor comerciale, a transferurilor și investițiilor străine. În studiul FMI se menționează că Republica Moldova nu are nevoie de susținere financiară.

"După ce țările dezvoltate și cele emergente au fost lovite, un al treilea val al crizei se îndreaptă către țările sărace și cele mai vulnerabile", a declarat Strauss-Kahn, anunțând că FMI se pregătește să aloce adițional cel puțin 25 miliarde de dolari. Țările sărace vor avea, în 2009, o creștere de 4%, cu peste două puncte procentuale mai puțin decât se aștepta anul trecut. În studiu se arată că țările sărace s-au dovedit a fi mai vulnerabile la criza financiară globală decât se prognoza, deoarece ele s-au integrat într-o măsură mai mare în procesele economice mondiale. „Acesta ar putea periclita creșterea economică, nivelul de sărăcie și realitatea politică, stabilizate în ultima decadă, în foarte multe țări sărace”, a spus Strauss-Kahn, scopul lui declarat fiind de a dubla capacitatea de împrumut a FMI până la 500 miliarde de dolari.

Cum poate fi apreciată includerea Moldovei printre

tre cele mai vulnerabile țări la criza economică? Opinia Expertului

Valeriu Lazăr: „Riscurile sunt iminente, dar există și oportunități”.

„Pe de o parte este o notă optimistă, dar pe de altă parte – descurajatoare”, spune economistul Valeriu Lazăr. „Suntem plasați în echipa țărilor cu economii deschise, deci foarte dependente de factorii externi, în special la trei capitole – remitențe, exporturi și investiții străine. În condițiile în care am avut creșteri bazate pe aceste capitole, avem premise să importăm criza tot pe aceste filiere, un lucru care deja îl observăm că se întâmplă”, subliniază expertul.

Deocamdată – afirmă Valeriu Lazăr – suntem într-o zonă incertă în ceea ce privește remitențele, ritmul de creștere, cel puțin, a încetinit. La fel, pe sfârșit de an s-au redus investițiile străine și exporturile.

„Totodată, trebuie să constatăm că nu suntem în lista țărilor care au nevoie urgent de ajutor. Înseamnă că chiar dacă suntem în zona de incertitudine, avem factori compensatori. Eu explic asta în felul următor. Atunci când importăm criza, automat importăm și planurile de luptă cu ea. Dacă guvernele Rusiei, Spaniei, unde muncesc mulți moldoveni, iau măsuri anticriză, automat beneficiem și noi de ele”.

explică Valeriu Lazăr.

Potrivit expertului, tradusă în alte cuvinte „poziția FMI sună astfel – riscurile sunt iminente, dar există și anumite oportunități”.

Economistul atrage atenția că în raportul Fondului Monetar sunt incluse țări care deja sunt în recesiune economică. „În accepție formală, recesiunea are loc atunci când în două trimestre la rând se înregistrează descreștere economică, or noi nu avem încă așa ceva”, arată Valeriu Lazăr.

Însă, nu trebuie se ne îmbătăm cu apă rece, spune expertul. Or, potrivit unor sondaje, 1,5 milioane de familii din Moldova au declarat că depind într-o anumită măsură de remitențe. „În cazul în care remitențele nu vin, oamenii riscă să alunece din nou în categoria săracilor”, mai afirmă Valeriu Lazăr.

Mihai Manole: „Nu trebuie să așteptăm că, din inerție, vom ieși din criză. E necesar un plan la nivel guvernamental”

„Avem probleme mari în sectorul real al economiei, adică în producție. Astăzi nu putem spune că avem ramuri cu o poziție puternică, cu o pondere considerabilă în Produsul Intern Brut. Ne-o demonstrează și raportul dintre importuri și exporturi. La noi importurile depășesc de câteva ori exporturile”, afirmă fostul ministru al Finanțelor, Mihai Manoli.

„Importurilor se datorează, dacă vreți, chiar și

DOSAR BUSINESS EXPERT

Sistemul financiar moldovenesc a dat dovadă de o imunitate înaltă în fața turbulențelor financiare, însă producțiile par să fie lovite de criză, la fel ca și investițiile și remitențele.

În a doua jumătate a anului 2008 volumul lunar al transferurilor efectuate de către cetățenii Republicii Moldova care muncesc peste hotare s-a redus cu peste 20 la sută, de la o valoare de 180,79 milioane de dolari în luna iulie, până la 143,66 mln în decembrie. În noiembrie moldovenii au trimis acasă prin bănci doar 112 milioane de dolari. Se confirmă, se pare, previziunile unor experți ai Băncii Mondiale, care au afirmat că rata de creștere a remiterilor moldovenilor din străinătate se va reduce în anii 2009-2010, însă aceste fluxuri vor continua să fie înalte.

Ritmul de creștere a investițiilor în capital fix a scăzut, în anul 2008, la cel mai redus nivel din ultimii opt ani, pe fondul efectelor crizei financiare internaționale ce s-au resimțit în sectorul de construcții moldovenesc în ultimul trimestru al anului. La sfârșit de an s-au redus considerabil investițiile private și cele străine.

Investițiile străine directe nete au atins în anul 2008 maximul istoric de 664,48 milioane de dolari SUA, după o creștere de 34% față de anul anterior, însă în ultimul trimestru ritmul de creștere s-a temperat.

Biroul Național de Statistică a anunțat o reducere a exporturilor în lunile octombrie-noiembrie mai pronunțată, iar exportatorii nu exclud că scăderea va continua, în condițiile în care recesiunea din țările cu care Moldova face comerț va duce la reducerea consumului.

Te ajută să crești

Str. Alexandru cel Bun 51
Tel.: 27-93-31, 27-93-13
www.raiffeisen-leasing.md

Raiffeisen
LEASING

majorarea salarială a bugetarilor. Asta deoarece bugetul țării se formează din impozite indirecte, mai mult de 70% din venituri provin din taxarea importurilor”, explică Mihai Manoli.

Totodată, expertul spune că puterea de cumpărare în Moldova depinde mult de remitențe. „Acum se așteaptă o scădere a volumului de bani trimiși de peste hotare și, respectiv, va scădea puterea de cumpărare. Urmează în lanț: scad importurile și putem asista chiar la descreșterea veniturilor bugetare”.

Mihai Manoli crede că este necesar un plan anticriză la nivel guvernamental, care să fie cunoscut și de opinia publică. „Nu trebuie să așteptăm că, din inerție, vom ieși din criză. Există diferite analize la nivel mondial, unele chiar constată că declinul va dura până în 2015, de aceea noi nu trebuie să negăm existența crizei. De aceea, nu trebuie să ne speriem, ci trebuie să prognozăm și să calculăm pașii de viitor”, afirmă expertul.

Mihai Manoli mai atrage atenția asupra unui fapt curios – în timp ce economiile occidentale s-au confruntat mai întâi cu criza capitalurilor, iar apoi cu recesiuni în sectorul productiv, la noi lucrurile s-ar putea inversa. „În Occident, problema a fost în acțiuni, hârtii de valoare. La noi - în relația dintre bănci și întreprinderi, în sensul achitării creditelor. Trebuie să luăm în considerație mărimea creditelor care nu ar putea fi rambursate în termen ca să nu avem o criză în sectorul real, iar apoi și în cel financiar”, explică expertul.

Mihai Manoli mai afirmă că Moldova are nevoie de o clarificare a politicilor economice. „Luptăm demult cu sărăcia. Mai mult sau mai puțin, dar tot săraci am rămas. De aceea, Guvernul trebuie să se determine clar – ce creștem, cum creștem și cum vindem”.

● **Express Anchetă**

Care credeți că este prima problemă de care ar trebui să se ocupe viitorii parlamentari?

Lilian Miron, economist:

Cred că principala sarcină, care stă în fața partidelor care vor câștiga alegerile, este să stabilească o direcție clară în care mergem: Vest sau Est.

Problema respectivă se impune datorită faptului că prezintă o puternică substanță cauzală, generatoare de noi crize sociale, iar rezolvarea ei este una de foarte mare subtilitate, având în vedere că încercările de a lua atitudine în problema dată au eșuat din varii motive. Dacă ne aducem bine aminte, partidul aflat acum la guvernare în Republica Moldova, a câștigat ultimele alegeri parlamentare pivotând pe ideea de integrare europeană a țării noastre. Anumite măsuri din partea Rusiei (criza vinurilor) au determinat modificarea din mers a strategiilor autorităților moldovenești. Este necesar un nou act de voință din partea guvernării pentru a ieși din starea de „minge de ping-pong” în care ne-am aflat în ultimii ani.

Dacă mai persistă încă motivația populației, manifestată la alegerile trecute, de a integra Moldova în structurile europene, atunci noii parlamentari trebuie să lucreze de pe acum la proiecte de lege care să înceapă armonizarea legislației autohtone cu cea europeană, chiar dacă nu avem semnat încă nici un Acord de Asociere cu Uniunea Europeană. Valorilor europene ale Republicii Moldova, precum și intenția clară de aderare, ar trebui consacrate și garantate prin textul Constituției.

În aceeași notă, Guvernul care va fi format de către viitoarele partide aflate la guvernare, ar trebui să-și centreze acțiunile pe direcția de integrare europeană. Mă refer aici la construcția de autostrăzi care să lege țara noastră de țările vestice, lucru foarte important pentru o țară care beneficiază de o poziționare

geografică favorabilă, cum este cea a Republicii Moldova. Și, nu în ultimul rând, ar trebui intensificate eforturile de promovare a produselor de export moldovenești pe piețele europene.

O strategie de țară clară și eficientă, asta este ceea ce ne lipsește la momentul de față. E problema la a cărei rezolvare ar trebui de muncit intens și rapid, dacă vrem ca copiii noștri să poată avea un viitor bine definit.

Doina Gorbatuic, contabilă:

Viitoarele alegeri din țară sunt o provocare pentru noi, deoarece mereu în campaniile electorale se promit câte-n lună și-n stele, iar apoi, la scurt timp, după alegeri, se uită cele promise. La noi parlamentarii se luptă pentru putere, mai puțin pentru a face ceva spre binele țării. Eu cred totuși, că problemele primordiale de care ar trebui să se ocupe viitorii parlamentari sunt: creșterea economică, infrastructura, pensiile, salariile, modernizarea locurilor publice.

Implementarea unor legi care să favorizeze investițiile, atrăgându-se cât mai mult capital străin, stimularea agriculturii, lupta împotriva corupției sunt doar câteva din soluțiile posibile pentru ameliorarea economiei și determinarea creșterii acesteia. Atât timp cât vom avea o creștere economică în termeni reali, vor spori și salariile, astfel evitându-se creșterea inflaționistă. Mărirea pensiilor se află în topul promisiunilor viitorilor parlamentari, pensionarii fiind ținta favorită a acestora. Candidatii nu îi uită nici pe salariați, promițându-le locuri de muncă bine plătite. Discuția aceasta pare un fel de „să vorbim despre funie în casa spânzuratului” având în vedere că la noi în țară salariul mediu este cu mult inferior celor din țările Uniunii Europene.

O altă problemă a țării noastre este infrastructura, pentru că suntem țara cu cele mai proaste drumuri din Europa. În acest sens, pot să dau drept exemplu drumul de la Rezina la Orhei, a cărui reparație a început acum doi-trei ani și nici până în ziua de azi nu e terminată. Poate că moldovenii noștri s-au obișnuit cu drumurile noastre așa cum sunt, însă atunci când pleci în afara țării îți dai seama la ce nivel înapoiat suntem noi.

Alexei Condrea, agent vânzări:

Consider că viitorii parlamentari trebuie să „renască”, în sensul deplin al acestui cuvânt, statul pe care îl vor conduce. Calitatea vieții este problema cea mai importantă, dar totodată este una foarte complexă. Este nevoie de

reformele economice, programe sociale, renașterea unor ramuri economice care ar duce la creșterea PIB-ului... Trebuie eliminată birocracia, lichidat populismul și abuzul de putere, să fie promovată democrația de facto, și nu pe hârtie cum este acum, să fie protejat cetățeanul de rând. Cred că organele de drept și cele de forță trebuie reformate, astfel încât să fie constituite de oameni care într-adevăr vor apăra legea, și nu guvernării sau interesele personale ale unor clanuri. Importantă este și etica politicienilor. Astfel, aceștia trebuie să revizuiască relațiile antagoniste dintre ei și să-și sacrifice ambițiile personale în favoarea intereselor naționale, dar în primul rând, să se gândească la populație.

Mariana Galben, șomeră:

Cea mai acută problemă, cred că este șomajul. Noii guvernanți ar trebui să se gândească cum ar putea crea noi locuri de muncă, iar salariul să fie cât de cât acceptabil... La moment, aceasta este problema cea mai gravă cu care mă confrunt, de asta poate și o consider primordială. Fiecare cu durerea lui...

Nicolae Iliev, manager:

Este foarte greu de spus care ar fi problema numărul unu ce ar trebui soluționată de viitorii parlamentari... pentru că s-au adunat prea multe... Totuși, cred că ar trebui îmbunătățită, în primul rând, situația economică a Republicii Moldova. Asta ar duce la creșterea bunăstării populației. De asemenea, trebuie de întreprins ceva și în domeniul juridic, mai ales dacă este vorba de corupție... Dar, am tras cu coada ochiului prin platformele electorale și, spre regret, mi-am dat seama că printre candidați nu sunt economiști competenți, care să fie ocupați de politica economică a acestei țări... Rămâne să vedem, totuși, cu ce vor începe noii guvernanți...

Andrei Ciubari, comerciant:

De viitorul tinerilor, de asta ar trebui să se intereseze și să se ocupe cei care vor veni la putere. Ce folos că am făcut facultate, dacă nu m-am putut încadra în câmpul muncii și am ajuns să vând la piață... Locurile de muncă propuse sunt prost plătite, iar banii nu-ți ajung măcar pentru chirie. Deci, pentru mulți tineri, piața e o salvare, din punct de vedere financiar, dar intelectual, e totală degradare... Tinerii ar trebui încadrați în mai multe proiecte, să li se ofere locuri cu salarii nu mari, dar măcar medii, spații de locuit etc. etc.

Tel.: 0 800 33333

15% EURO

23% MDL

15% USD

B

INVESTPRIVATBANK

EVEREST. MAI SUS DECÎT TOȚI!

Vor reveni sau nu emigranții moldoveni acasă?

Fundația CASE pentru cercetări sociale și economice în Moldova a lansat un nou studiu despre efectele migrației și a remitențelor, care conține, printre altele, că Chișinăul nu ar trebui să se bazeze pe migrație ca o soluție pentru combaterea sărăciei din țară.

„Accentul trebuie să fie pus pe dezvoltarea producției în Moldova și pe construirea infrastructurii, în special, în localitățile rurale”, a declarat Matthias Luecke, unul dintre autorii studiului.

Cercetarea constată că numărul moldovenilor plecați peste hotare a crescut constant în ultimii zece ani, de la 100 de mii de oameni în 1999, la 350 de mii în 2008. Remitențele au atins o cotă de 36% din PIB, plasând Republica Moldova pe locul doi în lume la acest indicator, după Tadjikistan.

Conform sondajului, realizat de CASE Moldova împreună cu CBS AXA, regiunea găgăuză este cea mai puternic afectată de migrație – aproximativ 34% din populația adultă a regiunii locuiește și muncește peste hotare. Pe de altă parte, emigranții din nord trimit cele mai mare sume de bani în țară – circa 100 de mii de lei (circa 7500 de euro) anual pe persoană, adică dublu peste media pe țară.

Banii trimiși de la rudele de peste hotare reprezintă a treia sursă de venit pentru locuitorii de la sate, după salarii și pensii, reprezentând 12% din veniturile gospodăriilor casnice.

Autorii studiului i-au întrebat pe intervievați ce salarii i-ar încuraja să se întoarcă în Republica Moldova. Suma indicată variază între șapte și opt mii de lei sau 500 de euro (700-800 de dolari) în cazul celor care și-au exprimat opțiunea în valută străină.

În prezent salariul mediu pe economie în Republica Moldova este de aproximativ 2500 de lei (185 de euro).

Analiza efectuată de fundația CASE Moldova scoate la iveală și o „inechitate paradoxală” – gospodăriile casnice cu venituri mai mari primesc și cele mai mari sume de peste hotare, în timp ce familiile sărace beneficiază de remiteri mai mici. Reieșind anume din această concluzie, experții au indicat că remitențele nu sunt o soluție pentru combaterea sărăciei, ci doar accentuează inechitatea socială.

„Datele arată că nivelul consumului a atins în 2008 cote aproximative cu cele din 1989, adică din perioa-

da sovietică. Nu putem spune, însă, că nivelul general de trai este același. Unii o duc mult mai rău, alții – mult mai bine”, a spus Matthias Luecke.

Cei care primesc bani de peste hotare nu sunt stimulați să investească în afaceri sau, cel puțin, să îi depună la bancă, mai constată autorii cercetării. Doar 6 procente din locuitorii de la sate dețin un cont curent.

Problema migrației a revenit în atenție în contextul crizei economice mondiale, iar unii experți au arătat că Republica Moldova ar putea suferi – va scădea volumul de bani trimiși de peste hotare, iar mulți muncitori moldoveni vor fi forțați să revină în țară.

Opinia Expertului

Matthias Luecke: „Nu se prevede nimic dramatic pentru Moldova”

„Nu se prevede nimic dramatic pentru Moldova”, este de părere Matthias Luecke. Dumnealui argumentează: „Nu toți moldovenii lucrează în țări și sectoare afectate de criză”.

„Probabil că unii muncitori de pe șantierele de construcții din Moscova vor fi constrânși să revină în țară. Atunci este de datoria Guvernului să le creeze oportunități de muncă aici. Și este momentul potrivit să se investească în infrastructură, în special la sate. Alți muncitori probabil că își vor căuta de lucru în alte țări”, a subliniat expertul.

Matthias Luecke consideră că, în linii generale, Republica Moldova și-a atins apogeul în ceea ce privește migrația, astfel că numărul de emigranți și volumul de remitențe se stabilizează. „Cu siguranță

nu vom mai asista la creșteri ca în anii precedenți. Ritmul de creștere a remitențelor s-a temperat: în noiembrie 2008 a scăzut chiar, după care a urmat o creștere în decembrie. Așteptăm datele din ianuarie să vedem care e tendința”.

În altă ordine de idei, expertul străin s-a arătat mirat de modul în care emigranții moldoveni fac donații. „Aproximativ 15% dintre emigranți donează bani pentru scopuri sociale – marea majoritate pentru biserici. Sunt și eu religios, însă, mă miră că nu se donează pentru orfeline sau spitale”, spune Matthias Luecke.

Dumnealui crede că Guvernul trebuie să încurajeze dualitatea donațiilor sau, altfel spus, a investițiilor – cetățeanul oferă o mie de dolari pentru un apeduct sau gazoduct, iar cealaltă mie să fie asigurată de stat – „toți au de câștigat!”

Vladimir Voronin: „Suntem interesați ca moldovenii să revină acasă”

Șeful statului s-a referit la problema migrației într-un interviu acordat recent postului rus de radio Eho Moskvî. El a spus că, atunci când estimează numărul moldovenilor plecați la muncă peste hotare, autoritățile se bazează pe datele Serviciului de Grăniceri.

„În cazul în care cetățeanul pleacă din Moldova pentru o perioadă de peste trei luni, el este trecut automat într-o listă a celor plecați pe o perioadă mai mare, care probabil că muncesc în străinătate acolo (...) Și această cifră este de 220 – 280 de mii de oameni (...) Toate alte cifre vehiculate, de ordinul milioane – noi nu avem atâția oameni în țară ca să emigreze”, a spus Vladimir Voronin.

Președintele moldovean a mai afirmat că numărul muncitorilor moldoveni de peste hotare, în special, din Rusia descrește continuu.

Întrebat dacă ne putem aștepta la reîntoarcerea moldovenilor în țară pe fundalul crizei, Vladimir Voronin a răspuns: „Actualmente, suntem chiar foarte interesați ca ei să revină acasă, după ce au lucrat câțiva ani în diverse țări și diferite funcții, acumulând experiență și calificări profesionale”.

„Suntem gata să îi primim acasă și deja îi primim”, a adăugat președintele moldovean.

DOSAR BUSINESS EXPERT

Rezultatele cercetării statistice prin Ancheta forței de muncă, efectuată de Biroul Național de Statistică, arată că la 1 ianuarie 2008 au fost declarate plecate peste hotare la lucru sau în căutare de lucru – 335,6 mii persoane, ceea ce reprezintă 25,8% din totalul populației active de 15 ani și peste.

Mai mulți analiști au înaintat estimări privind numărul de moldoveni plecați peste hotare, iar cele mai îndrăznețe prognoze arătau până la 1 milion de cetățeni aflați în afara țării.

Potrivit datelor Băncii Naționale, moldovenii de peste hotare au trimis anul trecut în țară peste 1 miliard 600 de milioane de dolari, cu 35% mai mult decât în 2007.

Guvernul a aprobat, în octombrie 2008, un Plan de Acțiuni privind stimularea reîntoarcerii muncitorilor emigranți moldoveni de peste hotare care prevede un șir de acțiuni în acest sens. Oponenții Guvernului au criticat planul pentru lipsa unor acțiuni concrete și finanțării necesare pentru activitățile incluse în program.

TELEFONIA FIXĂ O IA LA PAS

Piața telefoniei fixe o ia la pas, după evoluția în forță din ultimii ani. În anul 2008 piața a crescut cu 3,2%, numărul abonaților ridicându-se la cifra de 1 114 000.

După cota de piață, MoldTelecom rămâne monopolist cu un număr de 1 088 200 abonați, mult prea departe de furnizorii alterantivi cu 2 290 abonați, potrivit Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (ANRCETI).

Afacerea cu servicii de telefonie fixă a fost în 2008 mai puțin rentabilă decât în anul anterior, cifra de afaceri înregistrată de furnizorii serviciilor de telefonie fixă s-a redus cu 5,85% și a alcătuit 2 miliarde 208 milioane de lei. Și venitul pe abonat s-a micșorat cu 9,97% și a construit 167,8 lei. S-a redus traficul local, interurban și cel de interconectare. „Piața a ajuns la maturitate”, de această părere sunt specialiștii ANRCETI.

Opinia expertului

Andrei Chițanu, șef al Departamentului Studii și Cercetări la Compania de consultanță „Business Intelligent Service”

În anul 2008 s-a produs prima contractare a valorii pieței telefoniei fixe. Această diminuare nu a fost, în fond, o surpriză, în condițiile în care ritmul de creștere a pieței și-a redus viteza cu o valoare anuală medie de 9% în perioada 2004-2007. Cu toate acestea, piața a reușit în acești ani să păstreze un nivel de creștere în medie de circa. 20%, performanță care, se pare, nu va mai fi repetată.

Contractarea pieței telefoniei fixe cu circa. 6% în 2008 poate fi asociată fazei de atingere a „majoratului” timpuriu al sectorului, determinat, în mare măsură, de particularitățile naționale ale confruntării istorice între sectoarele telefoniei fixe și mobile, de poziționarea pe piață a operatorului istoric.

Statistica furnizată de International Telecommunication Union demonstrează că, istoric, statele dezvoltate raportează, de obicei, o rată mai mare de penetrare a telefoniei fixe (ex. Elveția: 66%, Germania: 65%, Islanda: 62%, Suedia: 60% etc.). Fenomenul se datorează popularității pe care o înregistrează telefonie fixă în aceste state în faza în care tehnologiile de telefonie mobilă se aflau la o etapă de elaborare și experimentare (anii 1980). Acesta a fost, de fapt, epilogul perioadei de aur a telefoniei fixe în Europa. În contrast, în Republica Moldova în anii de după independență, sectorul telefoniei fixe a fost pus în fața unei confruntări iminente cu telefonie mobilă, care, la momentul respectiv, avea în dotare tehnologiile relevante și

experiența piețelor internaționale. Prin urmare, rata de 31% a penetrării telefoniei fixe este una optimă față de nivelul european, care nu va depăși 41-42% în 2008.

Cu regret, anul trecut nu a fost inedit în aspectul perpetuării tendinței de cvasi-concentrare valorică a pieței (95%-97%) în jurul operatorului istoric (MoldTelecom – n.r.). Această situație leagă, de altfel, soarta telefoniei fixe în Republica Moldova de cea a operatorului istoric, în condițiile unei conjuncturi clasice de monopolizare a pieței. În aspect evolutiv, acest factor a grăbit esențial atingerea fazei de maturitate a sectorului național de telefonie fixă.

În anul 2009, evoluția pieței telefoniei fixe va depinde în cea mai mare măsură de politica investițională a operatorului istoric. În condițiile agravării consecințelor crizei financiare, poate fi anticipată o contractare a valorii pieței în contextul unei diminuări a ritmului de creștere a bazei de abonați.

Ion Casian, ministrul comunicațiilor în anii 1992-1998

Ar trebui să renunțăm la aprecierea pieței de telefonie fixă după numărul de telefoane la suta de locuitori. Dacă vorbim de numărul de telefoane mobile la suta de locuitori, este relevant, fiindcă telefonie mobilă este una personală. Ai luat telefonul și ai plecat. Astfel, în cazul telefoniei mobile poți estima penetrarea, ce categorie de clienți avem etc. Telefonul fix este folosit de întreaga familie. Adică de două-trei și mai multe persoane. Dacă suntem patru persoane în casă nu punem patru telefoane. Și atunci rata de penetrare a telefoniei fixe nu este relevantă.

Presa a scris că organul de reglementare din Suedia a schimbat cerința de calitate pentru operatorul care prestează servicii de telefonie fixă. Și anume, la ei era prevăzut că viteza minimă pe liniile de telefonie fixă putea fi de 20 kilobytes pe secundă. Acum au ridicat plafonul minim la 144 kilobytes pe secundă.

La această viteză poți presta nu numai servicii voce. Pentru aceste servicii este suficientă și viteza veche, chiar și 8 kilobytes pe secundă este suficient. La o viteză mai mare, de 144 kilobytes pe secundă, poți presta servicii la pachet. MoldTelecom dezvoltă lucrul acesta, pur și simplu nimeni nu îi impune niște cerințe de parametri a liniei. Fiindcă dacă plec în satul meu de baștină, acolo nu poți vorbi de acces serios la Internet, de transmitere de date, de content serios, servicii avansate, pentru că trebuie să aștepti cu orele.

Rezervele sunt cu totul de alt gen, decât numărul de telefoane la 100 d elocuitori. Este clar că penetrarea de 34%, dacă înmulțești la numărul de familii la un coeficient de 3,2, este cam la limită.

Poate undeva nu există linie telefonică, dar este o excepție. Este cazul deja să vorbim de calitatea liniei telefonice pentru a ataca alte segmente. Sunt sigur și știu că MoldTelecom este preocupat de aceste probleme, își extinde serviciile, dar acest lucru trebuie extins la nivel național.

Numărul utilizatorilor de telefonie mobilă a crescut spectaculos, dar asta nu înseamnă că va dispărea telefonie fixă. Ele vor fi complimentare. Telefonie fixă are rezerve greu de imaginat. La fel ca și pe telefonie mobilă și pe telefonie fixă se va face transmiterea de date și video, nu numai voce. Nivelul actual de dezvoltare tehnologică oferă o mulțime de oportunități, care trebuie valorificate.

ASIGURAREA MEDICALĂ BENEVOLĂ

Compania Internațională de Asigurări „ASITO” Vă oferă o asigurare necesară sănătății Dvs. - asigurarea medicală benevolă.

Avantajul acestei asigurări constă în garantarea tratamentului medical gratuit al clientului la orice spital sau policlinică din țară, în caz de îmbolnăvire, contra unei sume nesemnificative, achitate anual.

Asigurarea medicală benevolă Vă garantează:

- deservirea în centre medicale private și instituții medicale republicane;
- asistența medicilor experți ai Companiei în cazul urgențelor medicale sau în scopul soluționării problemelor ce țin de calitatea deservirii;
- consultațiile medicilor specialiști cu grad științific.

Protecția de asigurare acoperă cheltuielile legate de:

- controlul profilactic anual,
- manopere medicale,
- analize de laborator,
- imagistică (ecografii, radiografii, tomografie computerizată, rezonanța magnetică nucleară, etc.),
- spitalizare,
- intervenții chirurgicale,
- reanimare și terapii intensive,
- servicii medicale private de urgență.

Tipuri de contracte:

- Contract familial
- Contract individual
- Contract colectiv

Costul asigurării:
Variază de la 2500 lei până la 7700 lei pentru o persoană pe an.
Garanția financiară pe poliță - până la 25 000 lei.

CU “ASITO” INVESTEȘTI ÎN SĂNĂTATE!

Tel.: 233 500

Moldova, la coada clasamentului mondial în turism

Republica Moldova a urcat cinci poziții, pe locul 93, într-un top al competitivității în turism, din 133 de state din lume, însă, la nivel european, s-a clasat pe locul 41 din 42 de țări analizate într-un raport al Forumului Economic Mondial (World Economic Forum).

Potrivit celei de-a treia ediții anuale a Raportului Competitivității în Industria Turismului și Călătoriilor, la nivel mondial, Republica Moldova se situează între Kazahstan și El Salvador. România este plasată pe locul 66, iar Ucraina – pe 77.

Ratingul a fost elaborat în baza unor indicatori precum reglementarea în turism, infrastructură, resurse naturale și capital uman. Țara noastră are indici buni în ceea ce ține de ospitalitate sau nivelul prețurilor la carburanți.

Cel mai prost, însă, stăm la capitolul drumuri – Republica Moldova este clasată pe penultimul loc în lume, fiind depășită doar de Mongolia. Alături de noi sunt țări cu infrastructură rutieră proastă ca Ciad, Bosnia și Herțegovina, Paraguay și Bolivia.

Le fel, Republica Moldova este considerată o țară „scumpă” din punct de vedere al biletelor pentru călătoria aeriană și taxe aeroportuare. La acest capitol suntem plasați pe locul 108 din 133 de țări.

Primele trei poziții în topul mondial, cu cele mai atractive medii de dezvoltare pentru turism, sunt ocupate de Elveția, Austria și Germania, iar la polul opus se află Burundi, Lesotho și Ciad.

Studiul a fost realizat de Forumul Economic Mondial în colaborare cu parteneri precum Deloitte,

Asociația Internațională a Transportatorilor Aerieni, Uniunea Internațională pentru Conservarea Naturii, Organizația Mondială a Turismului și Consiliul Mondial al Călătoriilor și Turismului.

Reprezentanții industriei turismului sunt de părere că pentru a supraviețui crizei economice globale companiile din domeniu trebuie să fie solide.

EIU: deficitul bugetar al Moldovei ar putea să urce până la 2,5% din PIB

Deficitul bugetului Republicii Moldova ar putea să se adâncească până la nivelul de 2,5% din Produsul Intern Brut în anul 2009, ca urmare a crizei economice, înainte de a se contracta în 2010, potrivit ultimilor previziuni ale Economist Intelligence Unit (EIU).

Bugetul de stat pentru acest an a fost adoptat cu un deficit de 573,8 milioane de lei, ceea ce reprezintă 1 la sută din Produsul Intern Brut. Ministerul Finanțelor a anunțat că bugetul a fost elaborat „în comun cu specialiștii de la Fondul Monetar Internațional”.

Inițial, în proiect bugetului pe 2009 a fost stabilit un deficit bugetar de 783,4 mln lei, sau 1,3% din PIB, însă în urma discuțiilor purtate cu experți ai FMI acesta a fost redus cu peste 200 mln lei, iar diferența dintre venituri și cheltuieli va fi acoperită cu resurse provenite din privatizare și finanțări din exterior.

Anterior experții EIU estimau că în 2009 va încetini ritmul de creștere a consumului, pe fondul reducerii fluxurilor de transferuri bănești și investiții străine, care au avut un rol semnificativ în creșterea economică în ultimii ani. Politica bugetară va rămâne rigidă în anii 2009-2010, iar Banca Națională a Moldovei va trebui să promoveze o politică monetar-creditară austeră pentru a diminua așteptările inflaționiste, se mai menționa în raportul Economist Intelligence Unit.

Ministerul Finanțelor a anunțat o creștere cu 1,9% a veniturilor la bugetul de stat pe toate componentele în perioada 1 ianuarie - 28 februarie 2009.

● Evenimente corporative

BERD a finanțat, în 2008, nouă proiecte în Moldova în valoare de 109 milioane euro. Libor Krkoska, directorul BERD în Moldova, a declarat într-un interviu acordat agenției Info-tag, că în acest an se preconizează să fie acordată, cel puțin aceeași sumă. Oficialul a spus că investițiile în sectorul bancar ar putea reprezenta aproape 50% din volumul asistenței, iar pe lângă Eximbank, Banca Socială și Mobiasbancă, încă 2-3 bănci ar putea obține credite noi. Directorul BERD a adăugat că se negociază cu câteva întreprinderi mari implementarea tehnologiilor cu un consum redus de energie electrică.

ASITO a premiat pilotul și însoțitorii de bord care au aterizat forțat avionul pe aeroportul Timișoara și sunt asigurate de companie. Astfel, pilotul Leonid Babivski, client al companiei ASITO a primit o recompensă de 1000 de dolari, în timp ce însoțitorii de bord Natalia Borozan și Violeta Țibulschi, de asemenea asigurate de această companie, au primit câte 500 de dolari fiecare. „Am decis să le mulțumim astfel clienților noștri, care, într-un moment critic, au reacționat adecvat și au evitat pierderi materiale, dar mai ales umane”, a declarat Eugen Șlopac, directorul companiei ASITO.

EuroCreditBank a implementat un sistem nou de plăți rapide – RIA. Clienții pot transfera bani în euro sau dolari din 90 de țări ale lumii, printre care SUA, Italia, Israel, Turcia, Portugalia, țările CSI. Comisionul pentru efectuarea transferului îl achita doar expeditorul. Beneficiarul poate primi banii peste 15 minute după efectuarea transferului.

Poșta Moldovei prestează un nou serviciu - tipărirea timbrelor personalizate. Timbrele, cu imaginea solicitată de client, pot fi comandate la Oficiul poștal central din Chișinău. Întreprinderea a precizat că timbrele pot fi oferite cadou și sunt produse „rapid și ieftin”.

Banca Socială a lansat, de la 1 martie, un depozit nou – „Optimal”. Suma minimă a depunerii este de 1000 de lei sau 100 dolari/euro, iar termenul de plasare este de 3-6 luni. Rata dobânzii va fi flotantă și constituie 20-25% anual în lei, 10-13,5% - pentru depunerile în dolari sau euro. Oferta permite suplimentarea depozitului și retrageri parțiale din cont.

Ziarul electronic Business Expert este un proiect al Asociației Ziariștilor Economiști și al Clubului Presei Economice, desfășurat cu suportul PR companiei Profile.

Ziarul are o periodicitate bisăptămânală.

Business Expert este distribuit la peste 1200 de manageri ai companiilor din Republica Moldova.

Pentru amplasarea publicității și alte informații tel. 211868, 211869, buletin@businessexpert.md